

theologie studee-
er 375 studenten,
meerde pastora
n is dat dus 75

erken; maar vele
jkheid een beroep
e, met financiële
aan, en al reken-
i, die door over-
hare predikanten
in twee jaren het
erken reeds aan-

nen reeds aange-
e dienaren zullen
oor hare rekening
gen, die wellicht

zullen onze jonge
Zijn er dan nog

ds aan, waarop
Een predikant in
a huisbezoek. Hij
alle woningen in
jk het Evangelie
dat dit een mooie
ten, die lang op

hebben wij onze
der toezicht van
lat werk toelaten,
bekend staan, en
et Evangelisatie-

ing op, dat zich
weinig beschik-
hand ligt. Want
moelijk niet. Op
len kost ook geen
dan in bijeen-
d men tevoren
k nog. Maar om
nunisten inclusie,
en tot het geloof
vat anders.

l de liefhebbers
zijn capaciteiten
al ontbreekt het
voor moet men
nis, beschaving,
il in de nooden
opkomend uit de
staan voor hen,
en Zijn dienst,
erweer, alles te
voor den Heere

het is vandaar
die gebrek heeft

hte lanceert, dat
aanstands een
it werk zullen
is dat niet een

te voren zijn al
edikanten aan te
eze proeven zijn
er nog kerken
Woords nodig

kerken en een
staat het anders.
au doen?

ite en niet aan
a het hart legde
an Zijn Woord?
oeten — en wie
en wij dan niet
in Zijn Konink-
hoeven, en dat
nood zoo groot
Gaaf uit in de
te komen? Hij
baar nu sterker
u Hij dat werk
zoo vele jonge
grootsche werk
benzelen een
n.

ook. De kerken
ancieel mogelijk

llen?
wordt, dan kan
i, dat zij, waar
fillig een steeds
la zij dit doen.
eld, waar het
t gezien hebben,
doen, waar het
hebben, die zij
arsten last van
nog nooit het
en, of zoo wel,
dat zij er voort-
?

egen voor onze

Ontaarding.

Febr. het vol

ij reeds mede
rodevoering zal
e Vereeniging".
ir" een interes-

sant artikel, waaraan wij hieronder enkele passages
ontleenen.

Pater Jacobs bespreekt de massale zedenontarding
en zedenvervalsing.

Nooit, zoo schrijft hij, vertoende zich duidelijker en
brutaler de macht van het kwaad: mysterium iniqui-
tatis; zooals misschien ook nooit duidelijker bleek en
sterker de macht van 't goede: mysterium gratiae.
Nooit is duidelijker geweest, dat de worsteling dier
twee geheimzinnige grootmachten, die S. Augustinus
heeft gesymboleerd als de Stad Gods en de Stad der
Aarde, over het lot der menscheit beslist. Ieder voelt,
dat we leven in 'n overgangstijd; dat thans in één
generatie gaat beslist worden over het lot van veel
generaties. Doch niemand weet wat uit dien over-
gangstijd te voorschijn zal komen, of het zal zijn
het Koninkrijk van Christus op aarde, of het rijk van
den Anti-Christ. Maar dit weten wij wel; die be-
slissing hangt af van de houding, die wij, die thans
leven, zullen aannemen. Aan ons is de geweldige
taak om door de genade Gods gesteund, het myste-
rium iniquitatis te overwinnen. Noodig is daarvoor,
dat wij ons goed rekenschap geven van de uitingen,
van het werken van het mysterie der ongerechtig-
heid in onzen tijd. Tijdperken van zedenverslapping,
van zedenverval kent de geschiedenis vele. Tijdperken
van systematische, massale zedenontarding zijn er,
sinds Europa christen werd, geen geweest in dezelfde
mate, als wij het thans beleven.

Dat Europa, dat we uit traditie nog christelijk be-
schouwd noemen, op zedelijk gebied in volle ontbin-
ding is, kan niemand ontkennen.

I. Daar is vooreerst de gewilde zondige geboorte-
beperking, waarmee het geheele blanke ras — tot
nu toe de drager van de christelijke cultuur — bezig
is zich te zelfmoorden. Cijfers zijn hier eigenlijk over-
bodig, iedereen weet het. Toch is 't goed misschien,
dat met een paar cijfers aan te toonen.

In Duitschland daalde 't geboortecijfer van 1880 tot
1927; van ruim 37 per 1000 inwoners op 18,3 per duiz-
end; daalde dus met meer dan de helft. Er werden in
1927 ruim 530.000 minder kinderen geboren dan in
1880, terwijl er zonder zondig ingrijpen 600.000 meer
hadden moeten zijn: ruim elf honderdduizend jonge
levens in één jaar te kort! In Berlijn zakte in den-
zelfde tijd het geboortecijfer van 28,9 per duizend
op 9,9; bedraagt dus thans nog nagenoeg een vierde
van hetgeen het normaal zou kunnen zijn.

In 't algemeen is de toestand wat beter in de rest
van Europa: Duitschland heeft op dit gebied het
schande-record van Frankrijk overgenomen. Maar veel
beter is hij niet. De cijfers van Nederland zijn ook
bedroevend genoeg: van 1880 tot 1929 liepen ze terug
van 33,5 per duizend tot 22,7 — en iedereen weet, dat
menige stad in Nederland thans in dit opzicht bene-
den Parijs staat.

J. W.

BOEKBESPREKING

Dr. J. Waterink: „De Oorsprong en het
Wezen der ziel”.

N.V. Gebr. Zomer en Keuning, Uitg.-Mij te
Wageningen.

Naar de gewoonte in ons blad kondigt ook thans de
Schrijver zelf zijn eigen werk aan. Dit boekje, 160 pa-
gina's groot, is ontstaan uit een viertal te Amsterdam
gehouden lezingen voor het district Amsterdam van
Gereformeerde Schoolverband. Zoals de titel aangeeft,
bedoelt het de vraagstukken van den oorsprong en het
wezen van de ziel te behandelen. We nemen de inhouds-
opgave hier over:

Inleiding.

Hoofdstuk I. Theorieën omtrent het ont-
staan van de ziel. Wie zijn wij. Het praetextua-
lisme. Het traducianisme. Het cretianisme.

Hoofdstuk II. De erfelijke eigenschappen.
Theorieën, die de erfelijkheid op psychisch erf ontken-
nen. De algemeene bewijzen voor de psychische erf-
elijkheid. Erfelijkheid en erfzonde. Psychische erfelijk-
heid bij de dieren. Erfelijkheid aanvaard. Een verklar-
ingsmogelijkheid. Korte omschrijving van ons stand-
punt.

Hoofdstuk III. De gegevens van Schrift en
Geloofsleer in verband met onze opvat-
ting. Een andere grenslijn. De woorden van de Hei-
lige Schrift. Geen gekoelerde positie voor onze opvat-
ting. De toekenning van Adam's zonde en Christus'
menschelijke natuur. Conclusies. Adam's schepping an-
ders. Zonde en genade. Christus' geest. Twee zielen.

Hoofdstuk IV. Iets over de praktische betee-
kenis van onze opvatting. Praktische betekenis
noodzakelijk. De kwestie van het primaat. Hoofdpijnen
voor een Calvinistische zielskunde. Erfelijke aanleg
en verantwoordelijkheid. Twee ikken. Suggestie, hallucina-
tie, enz. Geheugen en herinnering. De psychiatrie en ons
standpunt. Principieel materiaal. Afwijkende meenin-
gen. Het psycho-fysisch probleem. Principieele psy-
chologie.

Litteratuur.

De prijs van het boekje is f1.90 ingenaaid en f2.40
gebonden.

Over de uitvoering door den uitgever is de Schrijver
zeer tevreden. En wat zal hij nu hier nog aan toe-
voegen? Wat anders dan dit, dat hij benieuwd is op
welke wijze dit werkje in onze kringen wordt ontvan-
gen. Dat het besproken zou worden zonder begrepen
te zijn, heeft hij verwacht; dat iemand zou zeggen,
dat het boekje hem tegenviel, heeft hij ook voorzien.
Immers het hangt er maar van af, wat men van zulk
een boekje verwacht.

Dankbaar is de Schrijver, dat in ieder geval de be-
langstelling voor het werkje groot is. Maar misschien
mag hij wel van deze aankondiging door hemzelve,

gebruik maken om er op te wijzen, dat hij een werkje
als dit, het gedachteloos critiseren ook mogelijk ge-
bleken is, zelfs met wetenschappelijke argumentatie,
gelijk zulks geschiedde in zeker orgaan. Ondergeteeken-
de hoopt, dat in ieder geval door zijn geestverwanten dit
boekje niet wordt besproken voor het begrepen is. De
vraagstukken van den oorsprong en het wezen der ziel
zijn van groot gewicht. Zullen we een Calvinistische
zielskunde kunnen opbouwen, dan moeten we eerst weten,
wat we onder de ziel verstaan. Het zou hem vrij ge-
makkelijk vallen uit de literatuur aan te toonen, dat
juist in gereformeerde kringen er allerniet stabiliteit
is omtrent dat zielsbegrip, en dat er meer dan eens
ook door gereformeerde schrijvers uitspraken worden
gedaan, die elkander eenvoudig uitsluiten. Zoo is het
niet mogelijk om tegelijkertijd de onsterfelijkheid van
de ziel te handhaven, en de gedachte te poneeren, dat
er zoo iets als psychische erfelijkheid bestaat, indien
men de oude opvatting, zooals die veelszins onder ons
gangbaar was omtrent de theorie, dat de mensch be-
staat uit lichaam en ziel, tegelijkertijd blijft toegedaan.
Deze poging bedoelt juist, enerzijds de feiten van de
psychische erfelijkheid te aanvaarden, en anderzijds
toch naar de Schrift, de onsterfelijkheid van des men-
schen ziel te erkennen. Voor deze schijnbare tegenstrij-
digheid bedoelt dit boekje de oplossing te bieden.

J. W.

Almanak voor het jaar 1931 van het Stu-
dentencorps Fides Quaerit Intellectum aan de
Theologische School van „de Gereformeerde
Kerken in Nederland”. 39e Jaargang.
Ph. Zalsman — Kampen.

Aan het verzoek tot aankondiging van dezen alma-
nak wil ik gaarne voldoen.

Behalve een uitnemend portret van Prof. Hoekstra,
en van den senaat-plus-vandrig, (waarbij het zwart
van zes stel kleeren slechts aan de uiterste rechter-
zijde niet onderbroken wordt door iets wits), geeft het
eerste, zakelijke, deel alle wetenswaardigheden der
Theologische School in de doode taal van het officiële
leven. We vernemen van de „belangrijke data” van
het jaar, en merken met schrik op, dat iemand's ge-
hoortedag slechts „belangrijk” is tot aan zijn dood. Het
begint dus al somber. En eerlijk. Vervolgens een ge-
trouwde catalogus van alle Curatoren, en curatoren desig-
nat. Daarna de bekende lijsten van hoogleraren, lec-
toren, pedel, oud-hoogleraren en vroegere „docenten”,
de series lectionum, het overzicht van de behandelde
„stoffen” op de colleges, de lijst van boeken, die tenminste
op het „program” staan, de jongste publicaties der hoog-
leraren, plus een excerpt van de geschriften van wijlen
prof. M. Noordzij, opgaven van bibliotheken, studie-
zaal, studiefonds, leesvereniging, examina (de examen-
eischen worden niet vermeld, misschien omdat ze, mag
men den almanak gelooven, wederom in Verden be-
griffen zijn), het kort verslag der Theol. School, waar-
in, blijkens den naam „universitas” reden ligt tot uit-
reiking aan de redactie van een gunstig testimonium
inzake het volgen der geschreven lessen over het pro-
motierecht, en voorts alle opgaven betreffende het stu-
dentencorps zelf. Het koninklijk huis ontbreekt, en de
kalender ook. Deze is ingekrompen tot de reeds aan-
geuide belangrijke data. Het spijt me vanwege de
teekeningen, die enkele jaargangen gaven ter typeering
van de maand. Onder de officiële gegevens van het
Corps vallen de clubs op. Er zijn er, wat de studie-
clubs aangaat, 5, maar het is moeilijk ze te rang-
schikken naar de logica van de theologische encyclo-
paedie, of naar die van de universitas scientiarum. Maar
dat komt zoo van het leven en zijn „nood”. Voorts een
drankbestrijdersclub, een vereniging „Mercurius” tot
„coöperatieve aankoop” van boeken en andere studie-
benodigdheden (kaarten, tafels, potlooden???) 4 dis-
puten, en een „Societas Siberië”, aan welk halve woord
ik althans niet genoeg heb. Na de andere jaarlijks
weerkende officiële gegevens volgen nog een ook
voor den buitenstaander interessant jaarverslag van den
ab-actis, alsmede een oriënterend en in gezonden zin
paraenetisch artikel over de Calvinistische Studenten-
beweging; een artikel, waarin de auteur blijkt van me-
ning te verschillen met den afgetreden ab-actis, die de
C.S.B. aankondigde als een „zusje” van de „overleden
Gereformeerde Studentenbeweging”. Vermoedelijk zijn
beiden het evenwel toch, als het er op aankomt, met
elkaar eens.

Hierna volgt het mengelwerk. Het wordt geopend
met een fijne meditatie over „ik heb lief”. Daarop
komt een schets „Toen zag hij Jezus...”; dat een enkele
bizarheid uit het verhaal (bl. 100/1) mij niet dui-
delijk is, doet toch aan de waardeering niets af. Twee
studies, welke beide eerbied afdwingen door haar
zorgvuldigheid en voorzichtig wegen, vormen van het
mengelwerk-in-woorden de hoofdschotel; de eene over
Paulus' jeugd in Tarsen, de andere over „Konige Grond-
gedachten in Dante's Divina Commedia”; vermoedelijk
krijgen we in 1932 het vervolg, want op de I volgt
geen II. Beide studies geven aan dezen almanak bij-
dragen van blijvende waarde. De poëzie is er ook, en
ze kan ontsteken in ijvering, zoowel om de gelukkig-
heid van het eene, als om het geluk van het andere
vers. Een satire in rijm over het promotierecht besluit
dit deel van het mengelwerk; de auteur heeft „geest”,
maar heeft de historie niet geheel zuiver weergegeven.
Dit voorzover het publieke leven op het „gevechts-
terrein” betreft. En voorzover de auteur achter de
schermen wil (doen) kijken, toont hij een enkele maal
aan de touwtjes van het verkeerde gordijn getrokken
te hebben; want hij heeft ook niet achter de schermen
kunnen zien. Was hem dit mogelijk geweest, met de
data erbij, dan zou hij geweten hebben, dat zijn eigen
constructies en associaties hier en daar de „onbeschaaf-
de deftigheid”, die hij in onze landen beklagt, noch
breken, noch zuiver signaleren. Het laatste is „in
dit genre” van poëzie erger dan het eerste. Overigens
moet erkend worden, dat de auteur, als hij zijn geest
wat geduldiger besnijdt, het waarschijnlijk toch wel
zal kunnen.

Een bijzonderheid in den almanak is ditmaal de ka-
rikatuur. De vijf hoogleraren kregen er ieder een;
en elk van hen zal zich verblijden, dat de karikaturist,

die zich met vollen naam noemt, zijn moeilijke werk
volbracht heeft zonder iemand te bezeeren. Dat is een
heele kunst; de tekenaar is uitzonderend geslaagd, en
de kleurendruk maakt het effect nog beter.

De „Varia” durf ik niet beoordeelen, want ik ken de
mensen niet. Enkele van die ik begrijp lijken me
geestig. De advertenties zijn weer vele.

Alles bij elkaar genomen: een almanak, die Fides'
naam zijn gepaste eere geeft. Wat den lezer betreft:
„ken ons land en heb het lief” (bl. 165).

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Harlingen: J. Meijer te Hoogeveen en W. H. v. d. Vegt te
Bergum.

Sneek: D. van Dijk te Groningen en W. H. v. d. Vegt te
Bergum.

Beroepen te:

Sneek: W. H. v. d. Vegt te Bergum.

Aangenomen naar:

Amsterdam-Noord (Tuindorp-Oostzaan): Joh. Kwak te Ten
Boer.

Haarlem: L. Hoorweg Jr. te Voorthuizen.

Kollumerpomp: Cand. F. Boonstra te Zuidwolde (Gr.).

Bedankt voor:

Helder: Joh. Meynen te Zalk en Veecaten.

Hijken: Cand. F. Boonstra te Zuidwolde (Gr.).

Rotterdam-Zuid (Katendrecht): Dr. E. D. Kraan te Vlaardingen.

Candidaten tot den H. Dienst.

De Classis Warfium der Geref. Kerken heeft den heer T.
Klein, Theol. cand., te Uithuizermeeden (Gr.), praeparatoir ge-
examineerd en beroepbaar verklaard. Hij zal gaarne des Zondags
de Geref. Kerken dienen en is bereid een eventueel beroep in
overweging te nemen.

— De heer E. Diemer Gzn., te Scheemda, theologisch candi-
daat, stelt zich niet beroepbaar. Hij is benoemd tot journalist
aan de Kerkenieuwsrubriek van het A.-R. Dagblad „De Rotter-
dammer” en heeft deze benoeming aanvaard.

Zendingsexamen.

De classis Appingedam der Geref. Kerken heeft in haar
vorige week gehouden vergadering Ds S. J. P. Goossens, ber-
pred. voor den missionaire dienst op Soemba, geëxamineerd
krachtens de bepalingen van het Zendingsexamen en met alge-
meene stemmen toegelaten. De examinate geschiedde door gede-
puteerden van de Gen. Synode naar art. 4 Zendingsoorde; de
hoogleraren Prof. Dr. H. H. Kuiper, Prof. Dr. H. Bouwman
en Prof. Dr. A. G. Honig. De bevestiging en intrede in de
kerk van Appingedam zal plaats vinden op Dinsdag 24 Maart
a.s. in één dienst. Als bevestigiger treedt op de predikant van de
zendende kerk Ds J. H. Lammertma.

Het vertrek van Ds en mevr. Goossens is vastgesteld op 21
April a.s. met de „Marnix van Sint Aldegonde”.

Emeritaat.

Ds J. P. Fischer, predikant der Geref. Kerk te Nieuw-
Lekkerland, werd op zijn verzoek, na ruim 45-jarige ambts-
bediening door de Classis Dordrecht ervol emeritaat verleend.

— Ds C. Goate, pred. der Geref. Kerk te Oud-Beijerland,
werd door de Classis Barendrecht ervol emeritaat verleend.

— Ds P. Bos, pred. der Geref. Kerk te Stadskanaal, werd,
wegens gedurige ongesteldheid, ervol emeritaat verleend met
ingang van 1 April a.s.

— Ds J. Dekker Hzn., pred. der Geref. Kerk te Lelismond,
heeft wegens voortdurende ongesteldheid emeritaat aangevraagd.

— Ds D. K. Wielinga, pred. der Geref. Kerk te Diemen,
heeft emeritaat aangevraagd tegen 1 April a.s.

Dr J. van Lonkhuijzen.

Dr J. van Lonkhuijzen, Geref. predikant te Zierikzee, ont-
ving door Prof. Maclean te Edinburgh de uitnodiging, dezen
zomer in enkele Schotsche Kerken voor te gaan in den Dienst
des Woords; men bedoelt daardoor het contact tusschen de
Geref. Kerken in Schotland en Nederland te versterken. Dr van
Lonkhuijzen nam de uitnodiging aan, en hoopt nu 2 of 3
Zondagen in de Schotsche Geref. Kerken te preeken.

Catechisaties voor schipperskinderen.
Ingevolge de besluiten van de Generale Synode van de
Geref. Kerken, worden met ingang van 8 dezer vanwege den
Kerkeraad der Geref. Kerk van Den Haag-Oost, in de Ooster-
kerk, na afloop van de morgengodsdienst oefening, catechisaties
gehouden voor schipperskinderen, welke zullen worden geleid
door een der ouderlingen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Lisse: A. Ponstein te Steenwijk en G. Salomons te 's-Graven-
zande.

Sassenheim: A. M. Berkhoff te Amsterdam en P. de Groot
te Amersfoort.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Benthuizen: W. C. Lamain te Leiden.

Bedankt voor:

's-Gravenhage: A. de Blois te Dirksland.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Asperen: T. Kuyman te Doornspijk.

Engelbert: G. B. Kruizinga te Obdam (N.-H.).

Hoornaar: C. v. d. Wal te Dirksland.

Idseghuizen en Piam: Cand. G. W. C. Vanderink te Utrecht.

Ophuizen: A. van Willigen te 's-Gravelduin-Capelle.

Oud-Afblas (toez.): E. Schimmel te Ameide.

Puttershoek: J. Lekkerkerker te Molenaarsgraaf.

Streefkerk: J. van Veen te Muiderberg.

Zetten-Andelst: R. Steenbeek te Ridderkerk.

Zonnemaire: G. P. A. Ruysch van Dugteren te Axel.

Aangenomen naar:

Hantum c.a. (toez.): G. van Veldhuizen Az. te Nigtevecht.

Zwartewaal: J. Brink, gep. O. I. pred. te 's-Gravenhage.

Bedankt voor:

Garijp (Fr.): G. Barger Ez., Evang. pred. te Hoorn.

Nijega-Elahuizen: D. J. Politiek te Kolham.

St. Jacobiparochie c.a.: J. A. Zwart te Kimsward.

Intrede te:

Amsterdam: T. Kloosterman. Tekst: Spr. 18:10 (11 Febr.).

Overleden:

M. C. J. Wanrooy, emer. pred. te Hempen (Fr.), 75 jaar.